

EUROBAROMETER 70

VEREJNÁ MIENKA V EURÓPSKEJ ÚNII

JESEŇ 2008

NÁRODNÁ SPRÁVA

ZHRNUTIE

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

Tento výskum bol objednaný a koordinovaný Generálnym riaditeľstvom pre komunikáciu.

Táto správa bola vypracovaná pre Zastúpenie Európskej komisie v Slovenskej republike.

Tento dokument nereprezentuje stanovisko Európskej komisie.

Interpretácie a názory obsiahnuté v tejto správe reprezentujú výhradne pohľad autora.

1. Nálady obyvateľstva

Napriek prebiehajúcej celosvetovej finančnej kríze Slováci hodnotia stav domácej a európskej ekonomiky prevažne pozitívne. Ako na jeseň 2008 zistil prieskum verejnej mienky Eurobarometer č. 70, až 54% občanov Slovenskej republiky si myslí, že stav domácej ekonomiky je veľmi dobrý alebo skôr dobrý. V EÚ27 si to myslí iba 29% občanov. Ešte viac Slovákov má takýto pozitívny pohľad na stav európskej ekonomiky. Za veľmi dobrý alebo skôr dobrý ho považuje až 62% občanov SR, kým v celoeurópskom priemere má takýto pohľad iba 33% občanov. Slovenskí občania sú teda pri hodnotení stavu domácej aj európskej ekonomiky optimistickejší ako je priemer krajín EÚ27. Optimizmus a pozitívne hodnotenie domácej ekonomiky vyplýva zrejme predovšetkým zo skutočnosti, že slovenská ekonomika v uplynulých rokoch zaznamenávala mimoriadne vysoký rast, ako aj zo skutočnosti, že na jeseň 2008 sa dopady svetovej finančnej krízy na Slovensku ešte výraznejšie neprejavili.

Napriek pozitívnemu hodnoteniu stavu domácej ekonomiky Slováci hodnotia negatívne stav zamestnanosti vo svojej krajine. Až 65% občanov si myslí, že stav zamestnanosti na Slovensku je skôr zlý alebo veľmi zlý. Aj v tomto ukazovateli sú však obyvatelia Slovenska naladení pozitívnejšie v porovnaní s celoeurópskym priemerom, keďže v rámci EÚ27 stav zamestnanosti vo svojej krajine pozuje za skôr zlý a veľmi zlý až 69% obyvateľov. Oveľa pozitívnejšie hodnotia občania Slovenskej republiky aj Európskej únie svoju osobnú situáciu v zamestnaní, ktorú považuje za veľmi dobrú alebo skôr dobrú až 56% respondentov ako na Slovensku tak aj v celoeurópskom priemere.

Z hľadiska trendov môžeme po období výrazného nárastu pozitívneho hodnotenia stavu domácej ekonomiky, keď na jar 2006 považovalo stav slovenskej ekonomiky za dobrý (súčet odpovedí veľmi dobrý a skôr dobrý) iba 20% občanov, na jeseň 2006 už 34% a na jar 2007 až 55% občanov, pozorovať kolísanie názorov. Na jeseň 2007 hodnotilo stav slovenskej ekonomiky ako dobrý 45% občanov a na jeseň 2008 opäť až 54% občanov. V prípade stavu zamestnanosti na Slovensku môžeme pozorovať postupný rast pozitívneho hodnotenia, aj keď v tomto prípade ide o veľmi nízke percentá. Na jar 2006 hodnotilo stav zamestnanosti na Slovensku ako dobrý iba 5% občanov, na jeseň 2006 12% občanov, na jeseň 2007 už 26% a na jeseň 2008 dokonca až 33% slovenských občanov.

Oveľa pesimistickejšie sú však Slováci naladení, pokiaľ ide o ich očakávania týkajúce sa vývoja ekonomickej situácie vo svojej krajine v nasledujúcich dvanástich mesiacoch. Až 40% slovenských občanov očakáva zhoršenie situácie. Slováci sú však v porovnaní s celoeurópskym priemerom ešte optimisti, pretože v EÚ27 očakáva zhoršenie ekonomickej situácie vo svojej krajine až 51% občanov. Zlepšenie ekonomickej situácie vo svojej krajine očakáva iba 19% slovenských občanov, čo je však o 4 percentuálne body viac ako je priemer EÚ27. Z hľadiska trendov je v prípade očakávaní týkajúcich sa vývoja ekonomiky na Slovensku podobná situácia ako v prípade očakávaní týkajúcich sa života celkovo. Od jari 2007 klesá počet občanov očakávajúcich zlepšenie situácie a to zo 40% na 19%. V tomto prípade však rovnako prudko narástol počet občanov očakávajúcich zhoršenie situácie a to z 22% na 40%.

Slováci sú v porovnaní s celoeurópskym priemerom menej pesimistickí, pokiaľ ide o ich očakávania týkajúce sa možnosti zamestnania v ich krajine v nasledujúcich dvanástich mesiacoch. Kým zhoršenie situácie očakáva väčšina občanov EÚ27 (53%) na Slovensku je to iba jedna tretina (33%). Najviac Slovákov (42%) očakáva, že situácia v tejto oblasti sa v nasledujúcich dvanástich mesiacoch nezmení (o 13 percentuálnych bodov viac ako v EÚ27) a 21% občanov (o 8 percentuálnych bodov viac v EÚ27) očakáva dokonca zlepšenie. Pokiaľ ide o očakávania na nasledujúcich dvanásť mesiacov týkajúce sa možnosti zamestnania na Slovensku, za posledný polrok došlo k dramatickému poklesu pozitívnych nálad a nárastu negatívnych očakávaní. Kým na jar 2008 očakávalo v nasledujúcich

dvanástich mesiacoch zlepšenie možnosti zamestnania na Slovensku 32% občanov, na jeseň 2008 malo takéto optimistické očakávania iba 21% občanov, naopak zhoršenie situácie očakávalo na jar 25% občanov, na jeseň už 33% slovenských občanov.

Pokiaľ však ide o očakávania týkajúce sa osobnej situácie ohľadom zamestnania v nasledujúcich dvanástich mesiacoch, nie sú ani Slováci ani občania EÚ27 ani veľkí pesimisti ani veľkí optimisti. Väčšina občanov (53% na Slovensku a 58% v EÚ27) neočakáva žiadnu zmenu. Iba 13% Slovákov a 12% občanov EÚ27 očakáva zhoršenie a 14% Slovákov a 18% občanov EÚ27 očakáva zlepšenie. V tomto prípade však až 20% Slovákov (o 8 percentuálnych bodov viac ako je celoeurópsky priemer) nevedelo na položenú otázku odpovedať, čo je oveľa vyššie percento ako pri otázkach zameraných na očakávania týkajúce sa života celkovo, ekonomickej situácie na Slovensku, finančnej situácie domácností a možností zamestnania na Slovensku, čo naznačuje, že značná časť Slovákov žije v tomto smere v neistote. Z hľadiska trendov tiež môžeme pozorovať od jari 2007 pokles počtu slovenských občanov, ktorí očakávali zlepšenie svojej osobnej situácie ohľadom zamestnania z 25% na 14% a taktiež v porovnaní s predchádzajúcim prieskumom, ktorý bol uskutočnený na jar 2008, poklesol počet Slovákov, ktorí neočakávali žiadnu zmenu a vzrástol ako počet Slovákov ktorí očakávali zhoršenie svojej osobnej situácie ohľadom zamestnania, alebo sa nevedeli k tejto otázke vyjadriť.

Hoci Slováci hodnotia veľmi pozitívne súčasný stav európskej ekonomiky, jej vyhliadky na nasledujúcich dvanásť mesiacov už nevidia tak rúžovo. Takmer tretina slovenských občanov (32%) očakáva, že sa stav európskej ekonomiky v nasledujúcich dvanástich mesiacoch zhorší, pričom v EÚ27 má takéto očakávania až 41% občanov. Iba 20% Slovákov (o 4 percentuálne body viac ako v celoeurópskom priemere) očakáva zlepšenie stavu európskej ekonomiky.

Najdôležitejším problémom, ktorému musí ich krajina čeliť, sú podľa Slovákov rastúce ceny/inflácia. Za jeden z dvoch najdôležitejších problémov ho považuje 46% občanov Slovenska, čo je o 9 percentuálnych bodov viac ako je celoeurópsky priemer. Druhým najdôležitejším problémom je s výrazným odstupom ekonomická situácia, ktorú považuje za závažný problém 29% Slovákov. V rámci EÚ27 považuje za dva najväčšie problémy rastúce ceny/infláciu a ekonomickú situáciu zhodne 37% občanov. Na tretie miesto v rebríčku najdôležitejších problémov zaradilo 26% Slovákov nezamestnanosť (v EÚ27 tiež 26%) a systém zdravotnej starostlivosti (v EÚ27 iba 16%). Pri podobne formulovanej otázke, v ktorej respondenti mali povedať, ktoré sú dva najdôležitejšie problémy, ktorým v súčasnosti čelia oni osobne, sa ešte vypuklejšie prejavil problém rastúcich cien/inflácie, ktorý sa osobne dotýka až 52% slovenských občanov (o 2 percentuálne body viac ako je celoeurópsky priemer). Na druhej strane ekonomická situácia nie je takým závažným problémom. Ako osobný problém ju vníma iba 22% občanov. Rovnaké percento občanov vníma ako vážny problém, ktorému čelia osobne, systém zdravotnej starostlivosti.

Z hľadiska trendov môžeme pozorovať pokračovanie nárastu počtu slovenských občanov, ktorí za jeden z dvoch najdôležitejších problémov, ktorým musí Slovensko čeliť, považujú rastúce ceny/infláciu. V porovnaní s predchádzajúcim prieskumom došlo síce iba k miernemu nárastu o 3 percentuálne body a teda k spomaleniu rastu obáv zo zdražovania v porovnaní s predchádzajúcim rokom, ale od jari 2007 počet Slovákov, ktorí považujú rastúce ceny /infláciu za vážny problém vzrástol z 19% až na 46%. Na druhej strane pokračuje trend poklesu obáv z nezamestnanosti. V porovnaní s prieskumom uskutočneným na jar 2008 počet Slovákov, ktorí za jeden z najdôležitejších problémov, ktorým musí Slovensko čeliť označili nezamestnanosť, klesol o 3 percentuálne body. Od jari 2006 však počet slovenských občanov, ktorí považujú nezamestnanosť za dôležitý problém v ich krajine klesol z 61% na 26%.

2. Dôvera

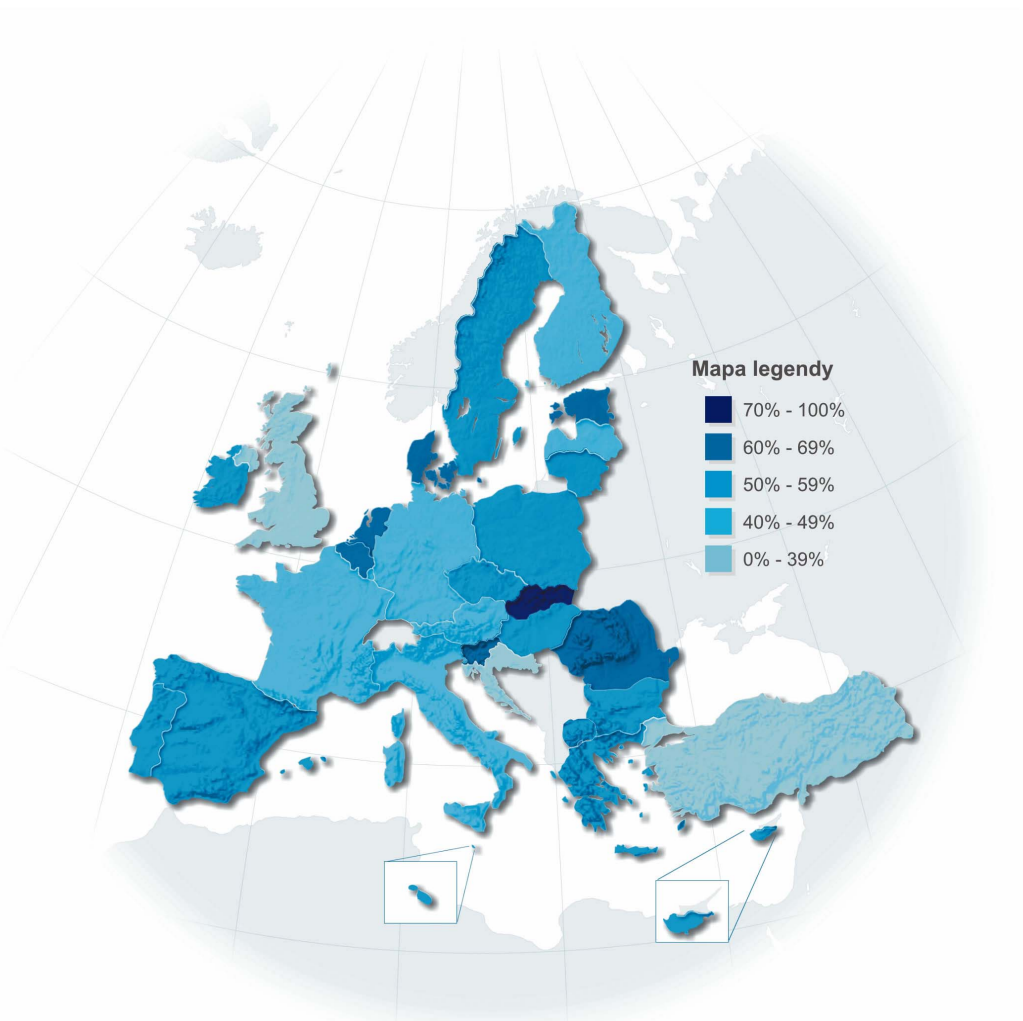
Dôvera k domácim inštitúciám je na Slovensku výrazne nižšia ako dôvera k inštitúciám Európskej únie, napriek tomu je dôvera k domácej vláde na Slovensku o 12 percentuálnych bodov vyššia, než je priemer EÚ27. Vláde Slovenskej republiky dôveruje 46% občanov, zatiaľ čo presná polovica slovenských občanov súčasnej vláde nedôveruje. V porovnaní s priemerom EÚ27 však Slováci oveľa menej dôverujú súdnemu a právnomu systému vo svojej krajine. Kým v celoeurópskom priemere súdnemu a právnomu systému vo svojej krajine dôveruje 48% občanov a nedôveruje 47% občanov, na Slovensku súdnictvu dôveruje iba 30% občanov, kým 65% občanov mu nedôveruje.

Otázka: QA12.6. Rád(a) by som sa Vás spýtal(a) do akej miery dôverujete niektorým inštitúciám. Povedzte mi prosím pre každú z nasledujúcich inštitúcií, či jej skôr dôverujete alebo skôr nedôverujete.

Možnosť: Európska únia

Odpovede: SKÔR DÔVERUJEM

 SK	70%
 EE	67%
 NL	64%
 RO	63%
 BE	61%
 DK	60%
 SI	60%
 CY	59%
 MT	59%
 EL	58%
 CZ	58%
 BG	58%
 ES	55%
 LT	55%
 PL	55%
 HU	51%
 IE	50%
 PT	50%
 SE	50%
 FI	49%
 EÚ27	47%
 LU	47%
 FR	46%
 LV	44%
 DE	43%
 AT	42%
 IT	41%
 UK	25%
 MK	51%
 HR	32%
 TR	27%

Slovensko je krajinou s najvyššou dôverou občanov k Európskej únii spomedzi všetkých dvadsať sedem členských krajín EÚ. Európskej únii skôr dôveruje až 70% občanov SR, čo je o 23 percentuálnych bodov viac ako je celoeurópsky priemer a o 3 percentuálne body viac ako v Estónsku resp. o 6 percentuálnych bodov viac ako v Holandsku, ktoré sa v tomto rebríčku ocitli na druhom a treťom mieste. Vysoká dôvera občanov Slovenskej republiky k Európskej únii má dlhodobý charakter pričom na jeseň 2008 sme zaznamenali najvyššiu úroveň dôvery od vstupu Slovenska do EÚ.

Dôvera slovenských občanov k Európskej únii ako celku sa premieta aj do dôvery k jej jednotlivým inštitúciám. Európskej komisii dôveruje 63% občanov, čo je o 16 percentuálnych bodov viac ako je celoeurópsky priemer a iba o 1 percentuálny bod menej ako v Belgicku, v ktorom je dôvera k EK najvyššia v celej EÚ.

Ešte vyššiu dôveru majú Slováci k EP. Európskemu parlamentu dôveruje až 70% slovenských občanov, čo je najvyšší podiel spomedzi všetkých členských štátov Európskej únie (a 19 percentuálnych bodov nad priemerom EÚ27). V tejto súvislosti bude zaujímavé sledovať, či sa vysoká dôvera k EP prejaví aj vo zvýšenej účasti slovenských občanov v nadchádzajúcich voľbách do Európskeho parlamentu, ktoré budú v júni 2009. V prvých voľbách do EP na ktorých sa v roku 1994 zúčastnili aj občania Slovenskej republiky bola totiž na Slovensku zaznamenaná historicky rekordne nízka účasť voličov spomedzi všetkých členských krajín EÚ (16,96%).

Vzhľadom na to, že Slovenská republika vstúpila 1. januára 2009 do eurozóny, môže nás viac ako v minulosti zaujímať dôvera Slovákov k Európskej centrálnej banke. Aj k tejto inštitúcii Európskej únie majú slovenskí občania vyššiu dôveru než je priemer EÚ27. ECB dôveruje na Slovensku 65% občanov, čo je o 17 percentuálnych bodov viac než je celoeurópsky priemer.

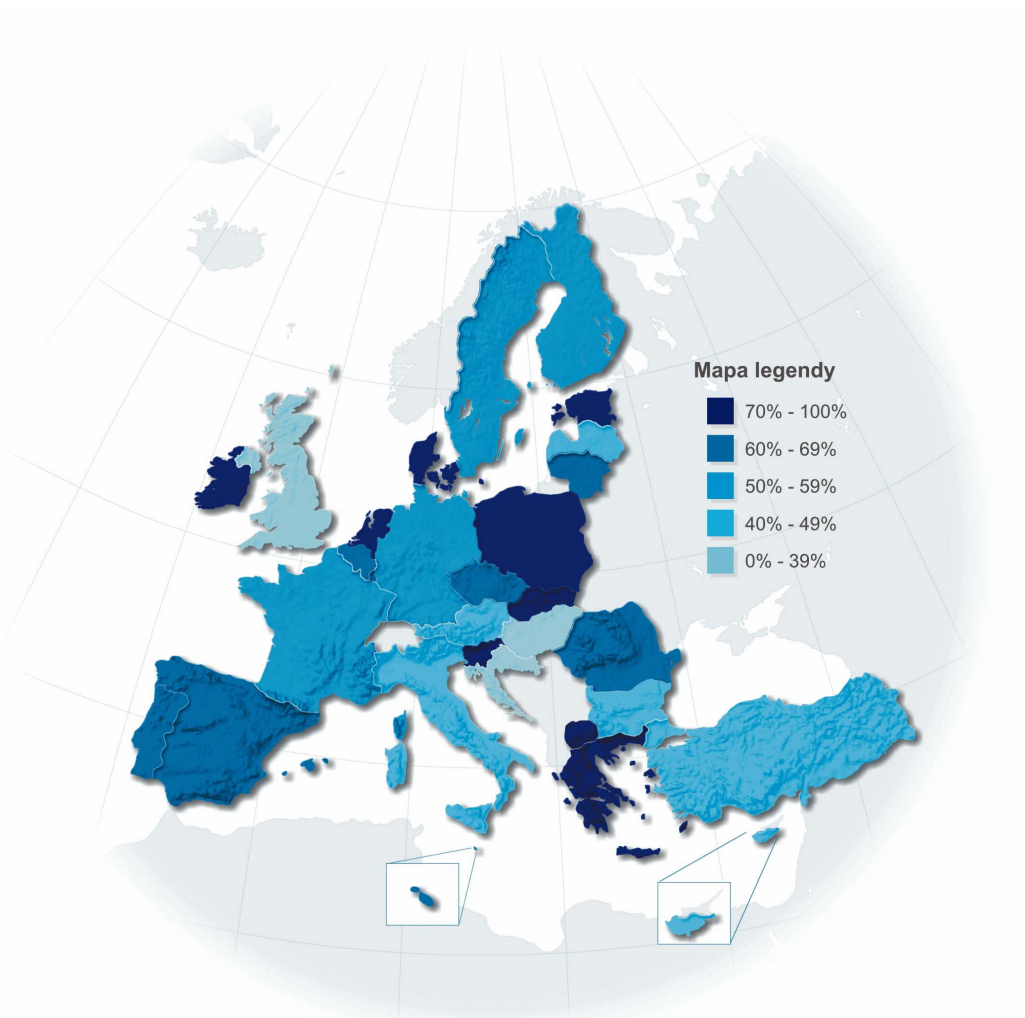
3. Pohľad na Európsku úniu

Slovensko patrí k tým krajinám Európskej únie, v ktorých väčšina občanov hodnotí členstvo svojej vlasti v EÚ pozitívne. Až 62% Slovákov si myslí, že členstvo Slovenskej republiky v únii je dobrá vec. Z nových členských krajín sa takto pozitívne na adresu EÚ vyjadrilo viac respondentov iba v Rumunsku a Poľsku. Vyššie percento respondentov ako na Slovensku však členstvo svojej krajiny v Európskej únii za dobrú vec označilo aj v Írsku, v ktorom však občania v referende odmietli Lisabonskú zmluvu. Zaujímavé tiež je, že v ďalších troch členských štátoch EÚ, ktoré susedia so Slovenskom, považuje členstvo svojej krajiny v EÚ za dobrú vec menej ako polovica občanov. V Českej republike 46%, v Rakúsku 39% a v Maďarsku dokonca iba 31% občanov.

Otázka: QA10a. Ak zväžite všetky okolnosti, povedali by ste, že (NAŠA KRAJINA) má alebo nemá prospech a výhody zo vstupu do Európskej únie?

Odpovede: áno, má výhody

 IE	79%
 EE	78%
 SK	77%
 DK	76%
 NL	76%
 PL	73%
 SI	71%
 EL	70%
 LT	69%
 RO	69%
 BE	68%
 LU	68%
 ES	63%
 CZ	62%
 PT	60%
 MT	60%
 DE	58%
 FI	57%
 EÚ27	56%
 SE	53%
 FR	51%
 LV	48%
 AT	47%
 CY	43%
 BG	43%
 IT	41%
 UK	39%
 HU	39%
 MK	74%
 TR	48%
 HR	33%

Ešte viac Slovákov, až 77%, sa domnieva, že ich krajina má prospech a výhody zo vstupu do Európskej únie. Slovensko sa v tomto hodnotení ocitlo v rebríčku členských krajín EÚ na treťom mieste. Iba v Írsku a Estónsku je vyšší podiel občanov, ktorí si myslia, že ich krajina má výhody zo vstupu do Európskej únie. Aj v prípade pohľadu občanov na to, či Slovenská republika má alebo nemá prospech a výhody z členstva v Európskej únii môžeme od jari 2006 pozorovať určitú stabilizáciu názorov s menšími výkyvmi, pričom práve na jeseň 2008 sme na Slovensku zaznamenali najvyššie percento slovenských občanov, ktorí si myslia, že ich krajina má prospech a výhody z členstva v EÚ, od vstupu do únie.

Pre väčšinu Slovákov Európska únia znamená predovšetkým slobodu cestovať, študovať a pracovať kdekoľvek v EÚ. Až 63% slovenských respondentov si z viacerých možností vybralo práve túto. Aj v celoeurópskom priemere si občania najčastejšie vybrali práve túto možnosť, aj keď si ju vybrala menej ako polovica respondentov (44%). Európska únia pre slovenských občanov tiež znamená euro (49%, o 15 percentuálnych bodov viac ako v EÚ27), ekonomickú prosperitu (32%, o 15 percentuálnych bodov viac ako v EÚ27), demokraciu (24%, o 3 percentuálne body viac ako v EÚ27) a mier (24%, o 3 percentuálne body menej ako v EÚ27).

Z hľadiska trendov však môžeme pozorovať, že za obdobie posledného roka došlo k poklesu počtu Slovákov, ktorí si Európsku úniu spájajú predovšetkým so slobodou cestovať, študovať a pracovať kdekoľvek v EÚ a to až o 10 percentuálnych bodov od jesene 2007 (73%) do jesene 2008 (63%), z toho o 7 percentuálnych bodov od posledného prieskumu, ktorý sa uskutočnil na jar 2008. Dôvodom tohto poklesu môže byť svetová finančná kríza a odchod časti Slovákov pracujúcich v iných členských krajinách EÚ, predovšetkým vo Veľkej Británii, naspäť domov. Ďalším dôvodom môže byť skutočnosť, že niektoré, pre slovenských občanov zaujímavé krajiny, ako Rakúsko a Nemecko, stále neotvorili svoj pracovný trh pre občanov Slovenskej republiky. Posledným dôvodom môže byť skutočnosť, že sloboda cestovať, študovať a pracovať kdekoľvek v EÚ prestáva byť 4 a pol roka po vstupe do únie pre mnohých Slovákov čosi výnimočné a Európsku úniu si stotožňujú skôr s inými aspektmi. Túto možnosť by mohla potvrdzovať aj skutočnosť, že v posledných troch rokoch si stále viac Slovákov spája Európsku úniu so spoločnou menou euro. Kým na jar 2005 si EÚ s eurom spájalo 30% občanov Slovenska, na jar 2006 to bolo 38%, na jar 2007 39% a na jar 2008 43% slovenských občanov. Do jesene ich počet stúpol ešte o ďalších 6 percentuálnych bodov. Toto je vcelku prirodzený vývoj súvisiaci s rozhodnutím vlády SR prijať euro od 1. januára 2009.

Zatiaľ čo v otázkach dôvery v Európsku úniu a európske inštitúcie ako aj v otázkach výhodnosti členstva svojej krajiny v únii sú Slováci nadpriemerne „europozitívne“ naladení, v otázkach svojho vplyvu, resp. vplyvu svojej krajiny na chod EÚ sú Slováci skôr skeptickí (čo nevyhnutne neznamená „euroskeptickí“). Iba 24% občanov Slovenskej republiky (o 6 percentuálnych bodov menej ako v EÚ27) si myslí, že ich hlas má váhu v Európskej únii, kým viac ako dve tretiny (67%) si to nemyslia. Slováci sú však skeptickejší ako je priemer EÚ27 aj pokiaľ ide o ich vplyv na chod ich vlastnej krajiny. Iba 42% občanov si myslí, že ich hlas má váhu v ich vlastnej krajine (o 4 percentuálne body menej ako je priemer EÚ27), kým väčšina (52%) si to nemyslí.

Na druhej strane, Slováci sú o niečo pozitívnejšie naladení pokiaľ ide o vplyv Slovenskej republiky na dianie v Európskej únii. To, že hlas ich krajiny má v EÚ váhu si síce myslí menej ako polovica slovenských občanov (49%), kým v celoeurópskom priemere je to až 60% občanov, je ich však viac ako tých, ktorí si myslia, že hlas ich krajiny nemá v EÚ váhu (41%). Zaujímavé však je, že napriek tomu, že iba menej ako polovica slovenských občanov si myslí, že hlas ich krajiny má v EÚ váhu, až 57% Slovákov si myslí, že záujmy ich krajiny sú v EÚ brané do úvahy. Zároveň si však až 55% občanov Slovenska myslí, že Európska únia vnucuje svoje názory ich krajine.

V situácii, keď si iba 44% Slovákov myslí, že rozumie tomu ako funguje Európska únia, zatiaľ čo 48% Slovákov si to nemyslí, si však musíme položiť otázku, do akej miery sú odpovede slovenských respondentov na predchádzajúce otázky založené na vedomostiach o EÚ a do akej miery sú založené iba na pocitoch. A na tom nemení nič ani to, že v priemere EÚ27 je percento občanov, ktorí si myslia, že rozumejú ako funguje Európska únia, ešte nižšie ako na Slovensku.

Naviac, ak sa dá skôr predpokladať, že Slováci (ale aj občania všetkých členských krajín EÚ) svoje vedomosti o fungovaní Európskej únie skôr preceňujú ako podceňujú. Naznačil to aj vedomostný mini test, ktorému sa respondenti v prieskume podrobili. Podľa tohto testu si napríklad 19% občanov SR (a 21% občanov EÚ27) myslí, že Európska únia stále pozostáva z 15 krajín. Pritom rozšírenie z 15 na 25 členských krajín sa udialo už v roku 2004 a rozšírenie z 25 na 27 členov v roku 2007. 18% Slovákov si pritom myslí, že členom EÚ je aj Švajčiarsko. Na základe týchto odpovedí nemožno očakávať, že by významnejšia časť občanov skutočne vedela ako funguje rozhodovanie v EÚ, ako prebieha legislatívny proces v EÚ, aké sú kompetencie jednotlivých inštitúcií, ku ktorým majú takú vysokú mieru dôvery a aké je rozdelenie kompetencií medzi Európskou úniou a jej členskými štátmi.

Napriek tomu, že z odpovedí slovenských respondentov na otázky týkajúce sa hodnotenia členstva Slovenska v Európskej únii a profitovania z členstva by sa dalo usudzovať, že slovenskí občania sú nadmieru spokojní so súčasným fungovaním EÚ, odpovede na viacero iných otázok naznačujú, že táto spokojnosť má svoje hranice. Výrazná väčšina Slovákov si napríklad myslí, že okruh rozhodovacích právomoci Európskej únie je príliš široký a iba malá časť z nich je so súčasným rozsahom rozhodovacích právomocí EÚ spokojná resp. by privítala jeho rozšírenie. Až 62% slovenských občanov (o 23 percentuálnych bodov viac ako je priemer EÚ27) si myslí, že EÚ môže rozhodovať v príliš veľa oblastiach, 23% občanov (o 5 percentuálnych bodov menej ako je priemer EÚ27) považuje počet oblastí, v ktorých môže EÚ rozhodovať za primeraný a iba 9% slovenských občanov (o 13 percentuálnych bodov menej ako je priemer EÚ27) si myslí, že EÚ môže rozhodovať v príliš málo oblastiach.

Presnejší obraz o predstavách slovenských občanov týkajúcich sa optimálneho rozdelenia kompetencií medzi Európsku úniu a členské štáty dáva ďalšia skupina otázok. Väčšina Slovákov sa prikláňa k tomu, aby národné vlády členských štátov (a teda aj slovenská vláda) nerozhodovali samostatne ale spoločne s EÚ v takých oblastiach ako sú boj proti terorizmu (92%, v EÚ27 79%), obrana a zahraničná politika (85%, v EÚ27 64%), boj proti zločinu (78%, v EÚ27 59%), prisťahovalectvo (70%, v EÚ27 60%) a podpora regiónov trpiacich ekonomickými problémami, (73%, v EÚ27 62%). Kým na Slovensku v prípade boja proti nezamestnanosti preferuje väčšina (59%) spoločné rozhodovanie národnej vlády s EÚ, v EÚ27 je za spoločné rozhodovanie iba 40% občanov kým väčšina (57%) je za to, aby o tejto oblasti rozhodovali výlučne národné vlády. Názor slovenských občanov sa však s názorom občanov EÚ27 takmer úplne zhoduje v oblasti daní. V tomto prípade však väčšina (65% občanov SR a 66% občanov EÚ27) preferuje ponechanie výlučnej kompetencie v oblasti daní v rukách národných vlád.

Vzhľadom na to, že Slovenská republika 1. januára 2009 ako šestnásta krajina Európskej únie vstúpila do eurozóny a prijala spoločnú európsku menu euro, je zaujímavý pohľad na to, aký názor mali slovenskí občania na túto zmenu niekoľko týždňov pred tým ako sa uskutočnila. V prieskume síce nebola Slovákom položená špecifická otázka týkajúca sa tejto zmeny, v štandardnom Eurobarometri sa však pravidelne opakuje otázka, prostredníctvom ktorej sa zisťujú názory občanov EÚ na Európsku menu úniu s jednotnou menou euro. Na jeseň 2008 sa viac ako tri štvrtiny (76%) slovenských respondentov vyjadrilo, že sú za Európsku menu úniu s jednotnou menou euro, čo je o 15 percentuálnych bodov viac ako je priemer EÚ27.

4. Rozpočet Európskej únie

Výrazná väčšina (70%) slovenských občanov už síce počula o rozpočte Európskej únie, ale priznávajú, že ho veľmi nepoznajú. Iba 5% Slovákov tvrdí, že o rozpočte EÚ už nielen počuli ale ho dokonca aj veľmi dobre poznajú. Oveľa viac, 22% Slovákov dokonca tvrdí, že o rozpočte EÚ nikdy nepočuli. Tieto výsledky potvrdzujú že vedomosti o fungovaní Európskej únie sú veľmi nízke.

Ešte horšie dopadol mini test vedomostí o rozpočte Európskej únie. Okrem toho, že 10% slovenských respondentov otvorene priznalo, že nevie na čo sa vynakladá najviac prostriedkov z rozpočtu EÚ, väčšina respondentov tipovala nesprávne. Iba 19% slovenských respondentov buď pozná rozpočet Európskej únie na rok 2008, alebo správne tipovalo, že v roku 2008 sa najväčšia časť rozpočtu EÚ (a to prvýkrát v dejinách európskej integrácie) má vynaložiť na hospodársky rast. V celoeurópskom priemere pritom takto odpovedalo ešte menej, iba 11% respondentov. Ďalších 6% slovenských respondentov odpovedalo, že Európska únia vynakladá najviac prostriedkov na poľnohospodárstvo a rozvoj vidieckych oblastí. V rámci EÚ27 si túto odpoveď zvolilo 11% respondentov. Aj túto odpoveď môžeme považovať za správnu, keďže až do roku 2008 sa väčšina rozpočtu únie vydávala práve na spoločnú poľnohospodársku politiku. Oveľa viac Slovákov však za oblasť, na ktorú sa vynakladá najviac prostriedkov z rozpočtu EÚ, považovalo pomoc susedným krajinám EÚ vrátane kandidátskych krajín (13% respondentov v SR a 7% v EÚ27), investície do regiónov (10% respondentov v SR a 4% v EÚ27), obranu a bezpečnosť (9% respondentov v SR a 7% v EÚ27) a náklady na personál a administratívu, budovy (9% respondentov v SR a 13% v EÚ27).

Zaujímavý pohľad je aj na predstavy slovenských občanov o tom, na čo by Európska únia mala vynakladať najviac prostriedkov. Najviac Slovákov, 21%, by chcelo, aby sa prostriedky z rozpočtu EÚ dávali v prvom rade na zamestnanosť a sociálne záležitosti. Na hospodársky rast by dalo najviac prostriedkov z rozpočtu únie 20% Slovákov. V rámci priemer EÚ27 je poradie opačné. 19% občanov EÚ27 by dalo najviac prostriedkov z rozpočtu EÚ na hospodársky rast a 14% na zamestnanosť a sociálne záležitosti. Tieto čísla sú v súlade so zisteniami prieskumu Eurobarometer, podľa ktorých najviac slovenských občanov si želá, aby sa európske inštitúcie v najbližších rokoch zamerali najmä na sociálne otázky.

5. Priority európskeho integračného procesu v najbližších rokoch

Európska únia by sa podľa Slovákov mala v najbližších rokoch zamerať predovšetkým na sociálne otázky, na energetické otázky, na boj proti zločinu, na otázky životného prostredia, na vnútorný trh a na európsku zahraničnú politiku. Sociálne otázky by sa mali stať prioritou Európskej únie podľa 39% slovenských občanov, čo je o 12 percentuálnych bodov viac ako je priemer EÚ27. Navyše v celoeurópskom priemere sa sociálne otázky, spolu s otázkami životného prostredia, ocitli až na treťom mieste za energetickými otázkami a otázkami prisťahovalectva. Energetické otázky by sa mali stať prioritou EÚ podľa 34% slovenských občanov (o 4 percentuálne body viac ako priemer EÚ27), boj proti zločinu by sa mal stať prioritou EÚ podľa 27% Slovákov a otázky životného prostredia by sa mali stať prioritou EÚ tiež podľa 27% občanov SR. Pokiaľ ide o boj proti zločinu a otázky životného prostredia, názory slovenských občanov sa takmer neodlišujú od celoeurópskeho priemeru.

Naopak, názory slovenského obyvateľstva sa od priemeru EÚ27 najviac odlišujú v pohľade na otázky prisťahovalectva, ktoré by sa prioritou Európskej únie mali stať podľa 29% občanov EÚ27, zatiaľ čo na Slovensku ich za prioritu považuje iba 15% občanov. Výrazný rozdiel je tiež v pohľade na už spomínané sociálne otázky. Výraznejšie rozdiely sú tiež v prioritizácii európskej zahraničnej politiky, na ktorú by mala EÚ klásť dôraz podľa 26% slovenských občanov (o 10 percentuálnych bodov viac ako je priemer EÚ27) a vnútorného trhu, na ktorý by mala únia klásť dôraz tiež podľa 26% občanov (o 8 percentuálnych bodov viac ako je priemer EÚ27).

To, že najviac občanov Slovenskej republiky si želá, aby sa Európska únia v najbližších rokoch zamerala na sociálne otázky sa odráža aj v tom, že podľa Slovákov by sa najväčšia časť rozpočtu EÚ mala vynakladať na zamestnanosť a sociálne záležitosti. Paradoxne však Slováci v inej časti prieskumu Eurobarometer vyjadrili názor, že zatiaľ čo o otázkach zamestnanosti by slovenská vláda mala rozhodovať spoločne s Európskou úniou, o otázkach sociálnej starostlivosti by mala rozhodovať samostatne. Aj keď tieto údaje sú trochu skreslené skutočnosťou, že v niektorých prípadoch boli oblasti zamestnanosti a sociálnych záležitostí spojené do jednej možnej odpovede, zatiaľ čo pri iných otázkach boli ponúkané ako dve samostatné odpovede, z odpovedí slovenských respondentov vyplýva nesúlad očakávaní väčšej angažovanosti únie v oblasti sociálnych vecí (vrátane vyčlenenia väčšieho balíka prostriedkov v rámci rozpočtu EÚ) s neochotou odovzdania kompetencií z národnej úrovne na úroveň Európskej únie.

Z hľadiska trendov môžeme na Slovensku pozorovať, že sociálne otázky sa za posledný rok a pol udržiavajú na zhruba rovnako vysokej úrovni medzi očakávanými prioritami Európskej únie. Iná je situácia pokiaľ ide o otázky životného prostredia a energetické otázky. Po prechodnom prudkom náraste dôrazu na otázky životného prostredia na jar 2008, došlo od posledného prieskumu k výraznému poklesu dôrazu na túto oblasť o 10 percentuálnych bodov. Naopak, v prípade energetických otázok, došlo práve od posledného prieskumu z jari 2008 k nárastu počtu Slovákov, podľa ktorých by sa táto oblasť mala stať jednou z priorit Európskej únie, o 8 percentuálnych bodov.

V prieskume Eurobarometer č. 70 sa nezisťovala miera podpory pre členstvo niektorých krajín v Európskej únii (bez ohľadu či majú oficiálny štatút kandidátskej krajiny alebo nie), respondenti však vyjadrovali svoj názor na ďalšie rozšírenie EÚ o nové členské krajiny v budúcich rokoch. Podpora ďalšiemu rozširovaniu Európskej únie ja na Slovensku výrazne vyššia ako je európsky priemer. Väčšina, až 63% slovenských občanov je za ďalšie rozšírenie EÚ o nové krajiny v budúcich rokoch, zatiaľ čo proti je iba 24% občanov. V priemer EÚ27 je za ďalšie rozširovanie menej ako polovica občanov (44%) a takmer rovnaký počet (43%) je proti.

Špecifikácia výberovej vzorky

EUROBAROMETER 70.1 TECHNICAL SPECIFICATIONS

Between the 6th of October and the 6th of November 2008, TNS Opinion & Social, a consortium created between Taylor Nelson Sofres and EOS Gallup Europe, carried out wave 70.1 of the EUROBAROMETER, on request of the EUROPEAN COMMISSION, Directorate-General for Communication, "Research and Political Analysis".

The EUROBAROMETER 70.1 covers the population of the respective nationalities of the European Union Member States, resident in each of the Member States and aged 15 years and over. The EUROBAROMETER 70.1 has also been conducted in the three candidate countries (Croatia, Turkey and the Former Yugoslav Republic of Macedonia) and in the Turkish Cypriot Community. In these countries, the survey covers the national population of citizens and the population of citizens of all the European Union Member States that are residents in these countries and have a sufficient command of the national languages to answer the questionnaire. The basic sample design applied in all states is a multi-stage, random (probability) one. In each country, a number of sampling points was drawn with probability proportional to population size (for a total coverage of the country) and to population density.

In order to do so, the sampling points were drawn systematically from each of the "administrative regional units", after stratification by individual unit and type of area. They thus represent the whole territory of the countries surveyed according to the EUROSTAT NUTS II (or equivalent) and according to the distribution of the resident population of the respective nationalities in terms of metropolitan, urban and rural areas. In each of the selected sampling points, a starting address was drawn, at random. Further addresses (every Nth address) were selected by standard "random route" procedures, from the initial address. In each household, the respondent was drawn, at random (following the "closest birthday rule"). All interviews were conducted face-to-face in people's homes and in the appropriate national language. As far as the data capture is concerned, CAPI (*Computer Assisted Personal Interview*) was used in those countries where this technique was available.

ABBREVIATIONS	COUNTRIES	INSTITUTES	N° INTERVIEWS	FIELDWORK DATES		POPULATION 15+
BE	Belgium	TNS Dimarso	1.002	10/10/2008	06/11/2008	8.786.805
BG	Bulgaria	TNS BBSS	1.006	09/10/2008	20/10/2008	6.647.375
CZ	Czech Rep.	TNS Aisa	1.026	06/10/2008	22/10/2008	8.571.710
DK	Denmark	TNS Gallup DK	1.029	06/10/2008	02/11/2008	4.432.931
DE	Germany	TNS Infratest	1.526	10/10/2008	02/11/2008	64.546.096
EE	Estonia	Emor	1.000	10/10/2008	03/11/2008	887.094
EL	Greece	TNS ICAP	1.000	10/10/2008	02/11/2008	8.691.304
ES	Spain	TNS Demoscopia	1.000	09/10/2008	06/11/2008	38.536.844
FR	France	TNS Sofres	1.027	06/10/2008	31/10/2008	46.425.653
IE	Ireland	TNS MRBI	1.000	06/10/2008	31/10/2008	3.375.399
IT	Italy	TNS Infratest	1.061	08/10/2008	24/10/2008	48.892.559
CY	Rep. of Cyprus	Synovate	503	08/10/2008	02/11/2008	638.900
CY(tcc)	Turkish Cypriot Comm.	KADEM	500	07/10/2008	27/10/2008	143.226
LV	Latvia	TNS Latvia	1.002	10/10/2008	04/11/2008	1.444.884
LT	Lithuania	TNS Gallup Lithuania	1.011	09/10/2008	28/10/2008	2.846.756
LU	Luxembourg	TNS ILReS	500	06/10/2008	03/11/2008	388.914
HU	Hungary	TNS Hungary	1.002	10/10/2008	02/11/2008	8.320.614
MT	Malta	MISCO	500	09/10/2008	03/11/2008	335.476
NL	Netherlands	TNS NIPO	1.041	09/10/2008	05/11/2008	13.017.690
AT	Austria	Österreichisches Gallup-Institut	1.003	06/10/2008	28/10/2008	7.004.205
PL	Poland	TNS OBOP	1.000	11/10/2008	31/10/2008	32.155.805
PT	Portugal	TNS EUROTESTE	1.000	11/10/2008	03/11/2008	8.080.915
RO	Romania	TNS CSOP	1.053	07/10/2008	03/11/2008	18.246.731
SI	Slovenia	RM PLUS	1.006	07/10/2008	04/11/2008	1.729.298
SK	Slovakia	TNS AISA SK	1.006	09/10/2008	26/10/2008	4.316.438
FI	Finland	TNS Gallup Oy	1.004	15/10/2008	06/11/2008	4.353.495
SE	Sweden	TNS GALLUP	1.002	13/10/2008	03/11/2008	7.562.263
UK	United Kingdom	TNS UK	1.308	07/10/2008	02/11/2008	50.519.877
HR	Croatia	Puls	1.000	08/10/2008	29/10/2008	3.734.300
TR	Turkey	TNS PIAR	1.003	08/10/2008	05/11/2008	47.583.830
MK	Former Yugoslav Rep. of Macedonia	TNS Brima	1.009	07/10/2008	16/10/2008	1.648.012
TOTAL			30.130	06/10/2008	06/11/2008	453.865.399

For each country a comparison between the sample and the universe was carried out. The Universe description was derived from Eurostat population data or from national statistics offices. For all countries surveyed, a national weighting procedure, using marginal and intercellular weighting, was carried out based on this Universe description. In all countries, gender, age, region and size of locality were introduced in the iteration procedure. For international weighting (i.e. EU averages), TNS Opinion & Social applies the official population figures as provided by EUROSTAT or national statistic offices. The total population figures for input in this post-weighting procedure are listed above.

Readers are reminded that survey results are estimations, the accuracy of which, everything being equal, rests upon the sample size and upon the observed percentage. With samples of about 1,000 interviews, the real percentages vary within the following confidence limits:

Observed percentages	10% or 90%	20% or 80%	30% or 70%	40% or 60%	50%
Confidence limits	± 1.9 points	± 2.5 points	± 2.7 points	± 3.0 points	± 3.1 points